

פרק ט':

מעשה בית-דין

- א. החלת עיקרון תום-הלב, לאו דווקא במסגרת דיני החוזים, אלא אף בתחומי המשפט האחרים, כולל בעניינים שבסדר דין אזרחי.
- ב. מעשה בית-דין משתיק לא רק את מי שהיה צד לדיון הראשון, אלא גם מי שבא מטעמו וכל "הקרוב לעניין".

ת"א (ב"ש) 516/85, המ"י (ב"ש) 998/85 לט ואח' נ' לוסטיק ארז בע"מ, פ"מ תשמ"ז (ב) 185.

התביעה, שהוגשה על-ידי המשיבה, "אני סבור, כי אין לאפשר למשיבה להסתתר מאחורי המילים 'נוקים עתידיים' שבסעיף 7 להסכם הפשרה, כדי להתחמק מהתרופה של 'מעשה בית-דין' שבידי המבקשים. גם האמור בסעיף 8 להסכם הפשרה אין בו, לדעתי, כדי להועיל למשיבה..."

אין בסעיף זה כדי לאפשר למשיבה להגיש את תביעתה הנדונה ולטעון כי תביעה זו אינה כלולה בהסכם הפשרה הנ"ל. להיפך, סעיף זה נכלל והוסף בהסכם הפשרה כדי לאפשר למבקשת להגיש תביעה אחרת נוספת כנגד המשיבה..."

יתירה מזו. אני סבור כי אין לקבל את טענת המשיבה בדבר היות כתב התביעה הנדון במסגרת 'נוקים עתידיים' שהיא רשאית להגיש תביעה בגינה, וזאת בשל חוסר תום-לב מצד המשיבה, בטענותיה בכתב התביעה, שכן, בכתב התביעה לא הזכירה המשיבה ולו ברמז קל את עובדת הסכם הפשרה הנ"ל, שניתן לו תוקף של פסק-דין, עובדה שהיא מודה בה היום.

אני סבור, כי אי-הזכרת פסק-הדין שניתן על-ידי בית-משפט השלום בתל-אביב מהווה התנהגות של חוסר כנות ותום-לב, שיש בו כדי להיות לה לרועץ.

לאחרונה מסתמנת נטיה בפסיקת בית-המשפט העליון להחיל את עיקרון תום-הלב, לאו דווקא במסגרת דיני החוזים, אלא אף בתחומי המשפט האחרים, כולל בעניינים שבסדר דין אזרחי..."

לסיכום פרשה זו - בהחלת עיקרון תום-הלב ולאור התנהגותה של המשיבה באי-הזכרת פסק-הדין שניתן בבית-משפט השלום בתל-אביב, יש לדעתי, כדי לשלול מהמשיבה הסתמכות על הסייג שבסעיף 7 להסכם הפשרה, המקנה לה זכות להגיש תביעה בגין 'נוקים עתידיים'... לשאלה, אם בפסק-הדין ב-ת"א 6031/83 הנ"ל יש כדי להוות מעשה בית-דין החוסם את דרכה של המשיבה

זוהי בקשה לדחיה על-הסף של תביעה שהגישה המשיבה כנגד המבקשים, בהסתמך על תקנה 101 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

בכתב התביעה טוענת המשיבה, כי רכשה מהמבקשים חומר לציפוי ואיטום גגות, (להלן: החומר) וכי המבקשים נתנו כתב אחריות לטיב החומר.

המשיבה השתמשה בחומר שרכשה לציפוי גגות של מבנים. עבודות אלה בוצעו על-ידי המשיבה, לטענתה, מחדש אפריל 1982 ועד לחודש פברואר 1983.

נטען, כי לאחר כשלושה חודשים מיום תחילת ביצוע העבודה החל חומר האיטום להתפורר.

המשיבה, בהתאם להתחייבותה כלפי חברת הבניה, ניסתה לתקן את הנוקים, אך כל נסיונות התיקון לא הועילו.

המשיבה עותרת, לכן, בכתב התביעה לתשלום פיצויים על נזקים שנגרמו לה ובין היתר דורשת היא כי המבקשים יחזירו לה את כל הסכום ששולם להם על-ידי המשיבה עבור רכישת החומר.

בכתב ההגנה שהוגש על-ידי המבקשים, כפרו המבקשים בכל טענותיה של המשיבה ואף העלו טענה כי יש לדחות את התביעה על-הסף עקב מעשה בית-דין שקם על-פי פסק-דין שניתן בבית-משפט השלום על-סמך הסכם פשרה. זו היא הטענה, שעל פיה הוגשה גם הבקשה הנדונה לדחיית התביעה על-הסף.

בא-כוח המשיבה טוען, כי אין בהסכם הפשרה ופסק-הדין שניתן על פיו, כדי לחסום את הדרך בפני המשיבה מלהגיש את התובענה הנדונה בתיק זה, וזאת בהתאם לסעיף 7 להסכם הפשרה, בו נאמר כי המשיבה "רשאית להגיש תביעה או כל תובענה אחרת בגין נזקים עתידיים שייגרמו לה כתוצאה מהעסקה" וכן בהתאם לאמור בסעיף 8 של הסכם הפשרה, לפיו אין ההסכם מתייחס לאספקת חומרים לפי תעודת משלוח ספציפית.

בית-המשפט סבור היה כי אין ממש בטענות ודחה את

והסכמתם של הצדדים - על אחת כמה וכמה...
 אין כל ממש בטענתו האחרת הנוספת של עורך-דין
 ברקאי, כי בעוד שהתביעה בבית-המשפט השלום
 בתל-אביב היתה בין המבקשת למשיבה בלבד, הנה
 בתביעה הנדונה הצדדים הינם המשיבה כנגד שלושת
 המבקשים.
 ראשית גם על-פי כתב התביעה, שתי המבקשות האחרות
 הינן שותפות בשותפות - המבקשת.
 הלכה היא, כי מעשה בית-דין משתיק לא רק את הצד אלא
 גם מי שבא מטעמו וכל ה-קרום לעניין.
 יתירה מזו. בכתבי הטענות ובהסכם הפשרה במשפט
 שהתקיים בבית-משפט השלום בתל-אביב, טענה המשיבה
 ואף הסכימה, כי רכשה את החומר מהמבקשת לבדה, והיא
 מנועה, לכן, לטעון כי רכשה חומר מן המבקשת ושני
 המבקשים האחרים הנוספים, אותם צירפה לכתב התביעה,
 מטעמים השמורים עימה."

להגשת התביעה הנדונה על-פי הוראת תקנה 101(א)(1)
 לתקנות הנ"ל, יש לדעתי להשיב בחיוב...
 אני סבור, כי בענייננו נתקיים 'השתק פלוגתא' המונע מן
 המשיבה לסתור או להתכחש לפסק-הדין על-פי הסכם
 הפשרה שממנו עולה בבירור כי לא המבקשת, או
 המבקשים, חייבים למשיבה בגין עסקת אספקת החומר,
 אלא להיפך - המשיבה היא שהיתה חייבת לשלם תמורת
 החומר ואף הסכימה לעשות זאת.
 העובדה, כי פסק-הדין הקודם, זה שניתן על-ידי
 בית-משפט השלום בתל-אביב, ניתן על-פי הסכם פשרה
 שנערך ונחתם בין הצדדים ולא על-פי קביעות
 בית-המשפט לאחר התדיינות, אין בה, לדעתי, כדי למנוע
 החלת העיקרון של מעשה בית-דין.
 אדרבא, אני סבור, כי הדבר הינו בבחינת קל וחומר;
 כלומר: אם קביעה בפסק-הדין לאחר התדיינות, מהווה
 מעשה בית-דין, קביעה של בית-המשפט, על-פי רצונם